

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 25.01.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lausunto kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2035**TRE:8553/11.04.02/2022****Lisätietoja päätöksestä**

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Ympäristö- ja kehitysjohtaja Kari Kankaala, puh. 050 351 3021, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Ympäristöministeriölle annetaan oheinen lausunto kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2035.

Perustelut

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja vuoteen 2035 ulottuvasta kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta. Strategialla tavoitellaan luontokadon pysäyttämistä ja luonnon monimuotoisuuden kehityksen kääntämistä elpymisuralle.

Lausunnot pyydetään toimittamaan ympäristöministeriöön viimeistään perjantaina 27.1.2023 lausuntopalveluun osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi

Tampereen kaupungin hallintosäännön 34 §:n mukaan apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Lausunnot**2. Strategian lähtökohdat**

Lähtökohdissa todetaan että edellisen strategiakauden tavoitteet jäivät pääosin saavuttamatta. Parhaiten monimuotoisuuteen vaikuttivat toimet, joissa oli laaja yhteistyö, vaikuttava tiedontuotanto, itsenäinen toteutus sekä riittävä, oma rahoitus. Tätä lienee syytä pitää ohjenuorana uuden strategian tavoitteiden ja erityisesti myöhemmän toimenpideohjelman laadinnassa. Aikaisemmasta strategiasta poiketen lisäksi uudessa strategialuonnoksessa on mukana kestävyysmurrokseen liittyviä tavoitteita, joiden toimenpiteiden muodostuksessa on syytä pitää mielessä edellisen strategian arvioinnissa todettu tarve konkretialle ja itsenäiselle toteutukselle ja rahoitukselle.

3. Strategian tavoitteet**3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet**

Pidämme hyvänä ja tärkeänä, että strategiassa on tunnistettu luontokatoon vaikuttuvia juurisyitä ja paineita ja että niiden vaikutusten vähentämiseksi on asetettu tavoitteita.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Kaupunkiympäristössä luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että maankäytön suunnittelun tavoitteet ovat laeissa, kansallisissa strategioissa ja kaupunkiseutuja sitovissa sopimuksissa esimerkiksi viheralueiden määrää ja laatua sekä ekologisia yhteyksiä koskien yhtenevät. Tällä hetkellä esimerkiksi luontoarvojen määrittely ja säilyttämisvelvoitteet vaihtelevat. Elinympäristöjen kytkeytyneisyys ja kytkeytyneisyyden edistäminen olisi huomioitava laajemmin kuin osana suojelualueita. Kytkeytyneisyyden parantaminen suojelualueiden ulkopuolella edistää myös geneettistä monimuotoisuutta, uhanalaistumisen pysäyttämistä ja ns. tavallisten lajien kantojen elpymistä. Metsä- ja perinnebiotooppilajien uhanalaisuusindeksiä ei saada kääntymään, ellei perinnebiotooppilajiston osalta lisätä myös uusioelinympäristöjen määrää merkittävästi ja metsäelinympäristöjen osalta kytkeytyneisyyttä metsäelinympäristöjen osalta paranneta. Uusioelinympäristöjä koskevat pinta-alalliset tavoitteet vaikuttavat matalilta suhteessa esimerkiksi EU:n ennallistamislain tavoitteisiin nähden. Lajit ovat riippuvaisia elinympäristöistään. Tämän vuoksi olisi tarpeen tarkastella lajien uhanalaisuuskehitykseen liittyviä tavoitteita yhdessä elinympäristöjen laatutekijöitä ja uhanalaisia luontotyyppejä koskevien tavoitteiden kanssa.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Lakisääteisten luonnonsuojelualueiden verkostoja voisi nykyistä tehokkaammin täydentää ja tukea myös kaavasuojelun keinoin maakuntakaavoista yleis- ja asemakaavoihin. Nykyinen SL-merkintä osoittaa luonnonsuojelulla toteutettavaksi osoitetut alueet. Suojelualueverkostoja tukevia alueita koskevia merkintöjä olisi tarpeen kehittää siten, että luonnon monimuotoisuus voitaisiin turvata pääkäyttötarkoitusta osoittavalla merkinnällä myös ilman suoraa kytköstä luonnonsuojelulakiin.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Maankäytön ja infrahankeiden suunnittelukokonaisuus valtion, maakuntien ja kuntien toimesta on tunnistettu luontokadon juurisyiksi. Onkin tärkeää, että kaikkien näiden toimijoiden tavoitteet ovat yhteneväiset, realistiset ja huomioivat kasvavien kaupunkialueiden erityispiirteet. Esimerkiksi vaikutustenarviossa mainitut MAL-sopimukset vaikuttavat keskeisesti kaupunkiseutujen kehitykseen, myös luonnon monimuotoisuuden mahdollistamisen näkökulmasta. Haasteet luonnon ja sen monimuotoisuuden suojelun sekä kaupungin kasvupaineiden ja -tavoitteiden välillä ovat todellisia ja on hyvä, että strategiassa on tunnistettu tähän liittyviä vaikutuksia.

Pidämme tärkeänä, että julkisen vallan ohjauksen vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle huomioidaan kattavasti kaikilla sektoreilla. Tampereen kaupunki on jo aloittanut työn julkisten

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

hankintojen luontojalanjäljen tunnistamiseksi ja edelleen vähentämiseksi. Pidämme tärkeänä, että työhön saataisiin tukea ja ohjausta myös kansallisella tasolla, erityisesti yhtenäisten arviointimenetelmien kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi. Myös lainsäädännön ohjausvaikutusta olisi tarkasteltava luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset erilaisten hankkeiden ja strategioiden vaikutustenarvioinneissa on tärkeää arvioida riittävän kattavasti. Tavoiteltavaa olisi myös, että erilaisten vaikutustenarviointien kriteerejä ohjataan julkishallinnon kautta riittävästi luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Vaikutustenarvioista olisi tarpeen myös tehdä seurantaa, jotta vaikutustenarviointimenetelmiä voitaisiin valtakunnallisesti kehittää ja sekä uhanalaisiin lajeihin että laajemmin luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia vaikutuksia hallita. Luonnon monimuotoisuuden tilan seurantaa, arviointia ja tutkimusta koskevat tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Ajantasainen ja kattava tieto luonnon tilasta on edellytys myös kestäväälle kaupunkisuunnittelulle ja -kehittämislle, sekä suunnitelmien vaikutusten arvioinneille. Lajitietokeskuksen ja Suomen ekosysteemiobservatorion kehittäminen ja riittävä resursointi on turvattava, jotta kaikilla, niin viranomaisilla, maankäytön suunnittelijoilla kuin urakoitsijoilla ja kunnossapitäjillä, olisi käytössään yhtenevät ja ajantasaiset tiedot muuttuvista luontoarvoista. Mahdollisimman avoin ja laajasti jaettu luontotieto palvelee myös tavoitteita, jotka koskevat luontotietoisuutta ja -suhdetta sekä osallisuuden kokemusta.

Yhtenä keskeisimpänä tavoitteena kaupungin asemakaavoituksen näkökulmasta voidaan pitää lieventämishierarkiaan liittyvää tavoitetta, jossa todetaan, että "valtio, maakunnat ja kunnat suunnittelevat ja toteuttavat alueiden käyttöä ja rakentamista lieventämishierarkian mukaan niin, että Suomen luonnon tila kokonaisuutena ei heikkene." Luontosuhdetta, hyvinvointia ja terveyttä koskevissa tavoitteissa asetetaan tavoitteeksi pääsy monimuotoiseen luontoon. Erityisesti kuntien maankäytön suunnittelussa voidaan vaikuttaa tämän tavoitteen toimenpiteisiin. Tavoitetta lähiluonnon monimuotoisuudesta ei ole kytketty päätavoitteen alaisiin alatavoitteisiin.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Monimuotoisuusstrategia on tavoitteidensa puolesta varsin kattava. Tampereen kaupunki toivoo, että tavoitteita toteuttavien toimenpiteiden valmistelussa huomioidaan sekä kuntien rooli osana julkishallinnon kokonaisuutta että ruohonjuuritason toteuttajana.

Ohjelman tavoitteet vaikuttavat kunnianhimoisilta mutta mahdollisilta. Tampereen kaupungin oma luonnon monimuotoisuusohjelma on hyväksytty vuosille 2021–2030, ja sen tavoitteet toimenpiteineen ovat

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 25.01.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

§ 3

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian kanssa saman suuntaiset. Kaupungin kaavoituksen osalta korostuvat erityisesti tavoitteet vanhojen ja luonnontilaisten metsien, soiden ja tärkeiden perinnebiotooppien suojelusta, vesistöjen hyvän ekologisen tilan saavuttamisesta, luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämisestä kaupungeissa sekä ekosysteemitilinpidon kehittämisestä. Myös luontoa koskevan päätöksenteon, suunnittelun ja toimeenpanon osallistumistapojen ja -mahdollisuuksien lisäämiseen pyrkivät tavoitteet koskevat maankäytön suunnittelua.

Jäämme odottamaan tarkempaa toimenpideohjelmaa, joka konkretisoi strategian tavoitteet.

Tiedoksi

Ympäristöministeriö/lausuntopalvelu, Kari Kankaala, Elina Karppinen, Pia Hastio, Marika Viinanen, Anne Tuominen, Riitta Syvälä

Allekirjoitus

Apulaispormestari Aleks Jänntti

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 25.01.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 3

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)